

Här föddes läkaren, läraren och bokdonatorn Professor Carl Zetterström 1767-1829

Här har legat ett litet torp. Torpet uppfördes av Nils Säterström och hans hustru. I torpet föddes deras son Carl 1767. Sedermera Carl Zetterström.

Carl började sin skolgång vid Frösö Trivialskola. Gymnasiet gick han i Härnösand och sin läkarutbildning gick han i Uppsala.

I Uppsala hade han sedan sitt hem och arbete. Carl Zetterström blev med tiden en uppskattad läkare och lärare. År 1819 blir han installerad som professor.

Hans stora umgängeskrets leder till att hans hem blev en mötesplats för allehanda människor, författare och bönder.

Zetterström var en stor boksamlare. Han donerade sina böcker till Frösö Trivialskola. Boksamlingen blev grunden i Jämtlands första bibliotek.

Carl Zetterström avled 1829 och är begravd på Vaksala kyrkogård i Uppsala.

Uppväxt och skolgång

Carls mammas fosterfar var prosten Tideman. Han efterlämnade en anseelig boksamling. Det fanns därför bokstaplar överallt, till och med i förstugan, i mjölkboden och på vinden. Sannolikt bidrog denna bokliga miljö till Carls längtan att få börja studera på Frösö Trivialskola. Men först vid 11-års ålder uppfylls hans önskan och han kan börja skolan i Stocke.

Efter sju år på skolan i Stocke där Carl får goda vitsord reser han till Härnösand för att genomgå gymnasiet. I September 1788 kommer Carl hem därifrån med "Vitaticiebrev" vilket ger honom rätt att gå från gård till gård för att erhålla bidrag för sina fortsatta studier.

I Mars 1789 anländer Carl till Uppsala och efter två dagar genomgår han studentexamen och samma dag kommer också fadern resande från Stockholm på en av sina handelsresor. Han får då sin son rekommenderad hos flera professorer bl.a. professor Murray vilken kommer att få stor betydelse för Carls fortsatta karriär.

Därmed påbörjar Carl Zetterström en studiekarriär som bland annat leder till en "Medikofilosofie-kandidat" vid Uppsala universitet och 1797 till en doktorshatt.

Torpet var Carls första hem

Här låg på 1700-talet och en bit in på 1800-talet ett prydligt litet torp. Torpet var uppfört av hästgardisten Nils Säterström och hans hustru Karin.

Den 16 Maj 1767 föddes här sonen Carl. Sedan föddes ytterligare söner Måns, Hemming och Nils samt dottern Karin. Pappa Nils var inte bara soldat utan som många andra jämtar vid den tiden var han handelsman och gjorde årliga resor till Uppsala, Stockholm och Trondheim.

Läkare och Lärare

Som praktiserande läkare åtnjöt Zetterström stort förtroende. Men han var också en uppskattad lärare. Förutom sina många privatelever undervisade han i olika ämnen vid medicinska fakulteten vid Uppsala universitet. Där hade han som elev bland andra Per Rissler Jämtlands förste provincialläkare.

Efter många år som tillförordnad professor blir han den 2 november 1819 högtidligen installerad som ordinarie professor.

En mötesplats

Carl Zetterström hade många trogna vänner och hans hem i Uppsala var en mötesplats för personer från skilda läger. Här kunde man som exempel möta poeterna Gejer och Atterbom. Eller varför inte Petrus Lestadius som nyligen prästvigd skidade från Härnösand till Uppsala med brev och hälsningar till Carl.

En titt i Carl Zetterströms dagbok visar att besöken kunde vara både långväga och intressanta. Kärleken till hembygde gjorde att jämtlänningar var särskilt välkomna. I dagboken noteras besök av trumpetare Lindström i Silje, korplarerna Falk och Tideman, löjnant John Eriksson, riksdagsman John Olsson från Tullus, drängen Jonas Näsberg från Rödön och brodern Nils.

Jämtlands första bibliotek

Tidigt bestämde han sig för att donera böckerna till Jämtland och sin första skola, Frösö Trivialskola. Men förutsättningarna för denna donation var att man uppförde en brandsäker biblioteksbyggnad i sten. Efter många finansiella svårigheter kunde 1883 Jämtlands förste bibliotek tas i bruk, inrymmande Zetterströms boksamling på 8000 band. Men redan 1847 flyttades skolan till Östersund och biblioteket blir då ensamt kvar i Stocke på Frösön.

Boksamlingen finns idag på Länsbiblioteket i Östersund.

Porträtt av Carl Zetterström, av P Kraft, 1828
Målningen finns i Uppsala Universitets samling.

Begravd i Uppsala

Carl Zetterström avlider den 9 november 1829 och får enligt egen önskan en enkel begravning på Vaksala kyrkogård ty hans valspråk hade alltid varit:

*Den har levat väl, som obemärkt
fört ett hederligt liv, som i livet och
döden inte gjort något väsen av sig.*

*Bene vixit, qui bene lautit, qui vivens
moriensque fefellit.*